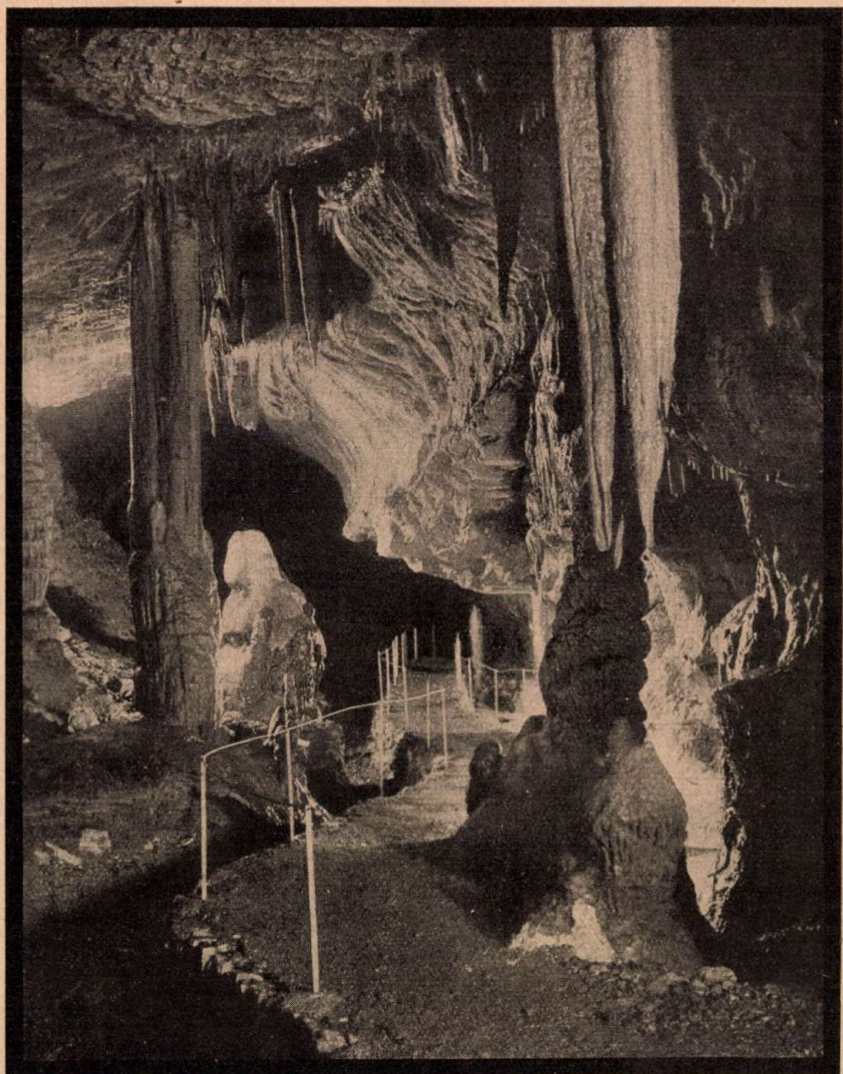

VASÁRNAPI KÖNYV

• ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAP •

Útrészlet az Aggteleki cseppkőbarlangból.

AZ AGGTELEKI- CSEPPKŐBARLANG

— A 20 kilométer hosszú barlang csodás látvány cseppkőképződményeivel. — Valószínűleg az ősember lakta ezt a télen-nyáron +10 fokos barlangot. — A trianoni határ a barlangban. —

Hazánk természeti kincsei közül a Duna különböző szakaszai, különösen a Dömös és Visegrád közötti rész, a Balaton, a Mátra és a Bükk hegység ma már általánosságban közismertek. Az Aggteleki barlangnak, vagy Nagy-Baradlnak ismerete azonban még nem annyira általános. Talán azért, mert kissé távolabb esik Budapesttől s felfekvése egészen az utóbbi időkig meglehetősen körülményes és kényelmetlen volt.

A barlang a Gömör-Tornai karszthegek alatt húzódik s teljes hossza 20 km. Létét földalatti patakok és a vízzel jövő kavicschordalék együttes kivájó hatásának köszönheti. A külső völgyek süllyedésével együtt leszálló karszt-vízszint miatt a barlangi vizeket összegyűjtő patak vizének nagyrésze is lejjebb szállt, több víznyelön keresztül és az így fokozatosan kiszáradó barlangban megkezdődött a cseppkőképződési folyamat. Ennek az évmilliók folyamataknak köszönhetjük a mai, minden képzeletet felülmúló cseppkőcsodákat, a kővé vált vízcepppek milliósok alkotását: hajszálfinom és toronymagasságú cseppkőképződményeket, csillogó kalcitkristályok szemet kápráztató tömegét, hatalmas boltozatú földalatti termeket és folyosókat, meg a hol csendesen folydogáló, hol dübörögve rohanó alvilági patakokat.

A gyermekmesék csapongó képzelete ölt testet az Aggteleki-cseppkőbarlang tündérvilágában.

A tíz év előtt megnyitott Jósua-fői-bejáraton lépünk be. Előbb félelmetes cseppkőnélküli sziklafalakat látunk, majd néhány száz méter után elérjük cseppkőország határát. Ezen a részen már működik a villanyvilágítás. A folyosókat óriások pincéinek képzelhetjük, a kitáguló termekben pedig Tündérország egy-egy darabját látjuk. Csodálatos színekben pompáznak a nedves cseppkőalakulatok és minden egyes kődarabon ezer meg ezer apró páracsepp ragyog.

A termek lenyűgöző hatásúak; a magas sziklaboltozat alatt.

A természet érdekes játékot űzött velünk s az ősrégi, hatalmas cseppkőveket gyarló emberi alkotások formáihoz hasonlítóvá mintázta. Száznál több terme van a barlang eddig feltárt részének és nevét mindegyik a benne létrejött cseppkőalakulat formájáról nyerte. A barlang egyik érdekessége a Csillagvizsgáló torony, közel 25 m magas álló cseppkő, melynek tetején kis gömb képződött. Mai ismereteink szerint ez a világ legnagyobb cseppkőképződménye.

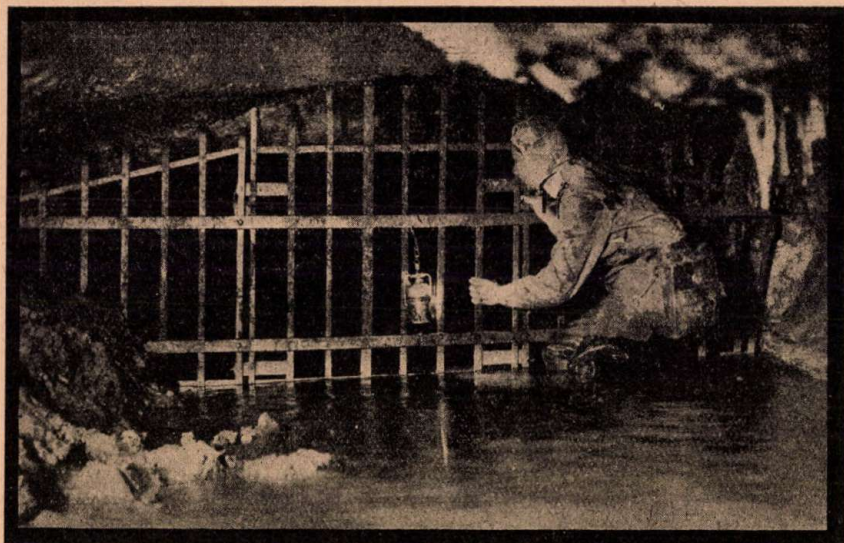
A villanyvilágításos rész után lámpák fénye mellett kell a barlang többi részét bejárni. A feltárás nehéz munkája még korántsem fejeződött be. Ezt a kitartó s sok mozzanatában életveszélyes munkát a barlang egyik legalaposabb ismerője és jelenlegi igazgatója vezeti.

A barlang főjáratai igen sok helyen szurkosan feketék, feltehe-

tően a barlanglakó ősember tüzelésétől. A nehezebben megközelíthető részek mentesek ettől a fekete rétegtől és így eredeti villogó fehérségükben pompáznak. Ilyenek vannak a még meglehetősen nehezen járható Retekágban, különben ezen oldalág utolsó termében a Csodáktermében találjuk az egész barlang leggyönyörűbb cseppköveit.

kulatok. Az egymás mellett függő oszlopok mind más és más korúak, színűek és tömörségűek s így megütésre más és más magasságú és színezetű hanggal válaszolnak.

Közeledünk Aggtelek felé. Utunktól jobbra mellékág nyílik, melyen át önfeláldozó kutatók vízben gázolva és a víz szintje alá hajló

A földalatti országhatárt is elzárta a Trianon.

A főágban tompa, erős zúgást hallunk s amint közeledünk a zúgás okához, fokozódik a morajlás, úgyhogy a saját hangunkat sem halljuk. Zúgva esik alá az alvilági patak vize s a morajlást minden irányból százszorosan verik vissza a sziklafalak. A barlangban bámulatosan jó a visszhang, a tömör kötömegek mindenünnen nagyszerűen verik vissza az elhangzott kiáltást. A cseppkő különben is csodálatos hangszer. Vannak a barlangban harang és orgona ala-

sziklák nehézségeit legyőzve, kémlelték ki a barlangon átfolyó vizek útját. A víz nagyjából nyugatkeleti irányban folyik át s Jósavafőn a felszínre jutva, a Jósva patak vezeti a barlang vizeit a Boldván át a Sajóba. A víz folyásával ellentétes irányban végzett kutató útjuk vezetett ahhoz a felfedezéshez, hogy a Hosszúszó melletti Domicá barlang s az Aggtelek és Jósavafő közötti Baradla összefüggő rendszert alkotnak. A felszínen — a Pronyatetőn át — húzódó trianoni

határ azonban kettévágja a barlang-rendszert. A határponton az átjárást vasajtó zárja el. A barlang 7 bejárata közül négy (a 2 aggteleki, a verestói és a jósvafői) fekszik csonka hazánk területén, míg három a határon túlra esik.

A főág Aggtelekhez közeleső részén villanyvilágítás van, épügy, mint a jósvafői szakaszon. Még néhány év szorgalmas munkája majd összekapcsolja a két vonalat. A világítás különben szakaszos megoldással történik s amikor a látogató csoport előtt álló szakasz megvilágosodik, a már bejárt részén ugyanakkor elalszik a villany. Itt teljesen mindegy, hogy nappal van-e vagy éjszaka; a sötétség teljesen egyforma. A szabadban el sem lehet

képzelné olyan áthatolhatatlan sötétséget, amilyen itt — a föld színétől átlagban 60—80 m mélységben — honol. A hőmérséklet az évszaktól függetlenül, mindig + 10 C-fok. Figyelemreméltó, hogy a barlang levegője mindvégig friss és tiszta, aminek számtalan — jórészt még fel nem derített — nyílás lehet az oka.

Az Aggteleki-barlang Európa egyik legnagyobb földalatti üregrendszere. Jelenleg két állam, két vármegye és négy község határában terül el. Ennek a hatalmas üregrendszernek együttes neve Baradla, amelynek egyik barlangja az Aggteleki, de a köztudat ezen a néven nevezi az egész összefüggő üregrendszert, amely 3 barlangból áll.

A LÉGITÁMADÁSOK HATÁSA A MOST FOLYÓ HÁBORÚKBAN

— *A spanyolországi tapasztalatok alapján a lakóházak pincehelyiségeiben berendezett kezdetleges óvóhelyek nem váltak be. — Csak a teljes szakszerűséggel megépített óvóhelyek adnak tökéletes védelmet. — Bebizonyosodott, hogy a repülőátmadások okozta katonai kár nem áll arányban a támadással járó erőfeszítésekkel. —*

A világháborúban a repülőgépek még meglehetősen kicsi volt a jelentősége, azóta azonban a repüléstechnika fejlődése a repülőgépet a jövő háborújának legfélelmesebb harciesszkövévé tette. A spanyolországi polgárháború, valamint a japán-kínai háború már némi ízelítőt adott a légiháború borzalmaiból, de egyben hasznos tapasztalatokkal gazdagította minden országban úgy a légvédelem,

valamint a légi oltalom felelős vezetőit.

A spanyolországi polgárháborúban szerzett tapasztalatairól nemrégiben Richter számolt be, annak megállapításával, hogy a polgári légoltalom szervezete a spanyol földön meglehetősen kezdetleges fokon van. A nagyvárosok lakóházaiban berendezett óvóhelyek nem túlságosan váltak be, főleg azért, mert megépítésük alkalmá-